

ОГЛЯД СУЧАСНОГО РИНКУ ВИТРАТНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ПОЛІГРАФІЇ

Білець Д.Ю., старший викладач, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Дзеніс Є.С., студент, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Анотація. У статті розглянуто розвиток поліграфічної промисловості та особливості сучасного виробництва друкованої продукції. Основну увагу приділено чотирьом етапам виготовлення: додрукарській підготовці, створенню друкарських форм, друкуванню накладу та післядрукарській обробці. Підкреслено важливість якісних витратних матеріалів, що поділяються на основні та допоміжні. Від їхнього рівня залежать зовнішній вигляд, функціональність і конкурентоспроможність поліграфічної продукції.

Ключові слова: ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ, АСОРТИМЕНТ, ПОЛІГРАФІЯ, ДРУКОВАНА ПРОДУКЦІЯ.

Поліграфічна індустрія має тривалу й складну історію розвитку. Її становлення почалося з переходу від рукописних текстів до друкованих видань. У XIX столітті, під впливом технічної революції, поліграфія трансформується в окрему галузь виробництва: збільшуються тиражі книг, газет і журналів, скорочуються строки їх виготовлення, відкриваються нові друкарні, удосконалюються технології виготовлення друкарських форм, механізуються процеси друку й палітурки, розширюється база сировини для паперу та фарб.

Сучасна поліграфія характеризується високим рівнем технічної складності та значними витратами на матеріали, номенклатура яких перевищує дві тисячі найменувань. У структурі загальних виробничих витрат їх частка становить від 40 до 70 відсотків. Основою виготовлення поліграфічної продукції є використання якісних витратних матеріалів, що поділяються на основні й допоміжні. Основні матеріали, такі як папір, картон, фарби та палітурні компоненти, безпосередньо входять до складу готового виробу і визначають його споживчі характеристики. Натомість допоміжні матеріали – фотоплівки, друкарські форми, хімікати, мастила та інші – беруть участь у процесі виробництва, але не залишаються в кінцевому продукті [1-3].

Поліграфічна галузь виготовляє різноманітну друковану продукцію – від листівок і газет до книг і рекламних матеріалів. Тривалість виробництва залежить від типу видання: виготовлення листівки займає значно менше часу, ніж книжки в твердій палітурці. Підготовка до друку включає комплекс технологічних процесів, які умовно поділяються на чотири взаємопов'язані етапи, що забезпечують якість і функціональність готової продукції [2].

Перший етап – додрукарська підготовка: обробка текстів та зображень, створення фотоформ або цифрових макетів (PDF), які містять усю необхідну інформацію для виготовлення друкарських форм. Другий етап – виготовлення друкарських форм, які слугують основою для відтворення зображення. Використовуються різні технології – від традиційного монтажу до сучасних комп'ютеризованих методів, залежно від обладнання підприємства.

Третій етап – друкування накладу на аркушевих або рулонних машинах. На цьому етапі створюються тиражі ідентичних відбитків. Четвертий – завершальний – включає оздоблення, брошурування й палітурування. Саме тут продукція набуває остаточного вигляду та стає зручною для споживача. Сучасні поліграфічні підприємства активно використовують автоматизовані лінії, лазерну техніку, хімічні процеси й електроніку для підвищення ефективності виробництва.

Сучасний ринок витратних матеріалів для поліграфії можна умовно поділити на три групи [3].

1. Матеріали для друккарських процесів (плівки фототехнічні, формні матеріали, реактиви для фототехнічних матеріалів, змивні та очищувальні засоби, допоміжні засоби, комплектуючі до обладнання, що використовується в технологічному процесі тощо).

2. Матеріали для друкарських процесів (папір, картон, плівки, пластик, фарби, лаки, хімічні та спеціальні засоби, комплектуючі до обладнання, що використовується в технологічному процесі тощо).

3. Матеріали для післядрукарських процесів (клеї, матеріали для оздоблювальних та палітурних робіт, комплектуючі до обладнання, що використовується в технологічному процесі тощо).

Таким чином, можна зробити висновок, що якість поліграфічної продукції значною мірою залежить від витратних матеріалів, що використовуються на всіх етапах виробництва. Сучасна поліграфія оперує понад двома тисячами видів таких матеріалів, серед яких основні – папір, фарби, палітурні елементи – безпосередньо формують зовнішній вигляд і функціональність готової продукції. Допоміжні матеріали, як-от хімікати, друкарські форми, мастила, забезпечують стабільність і точність виробничих процесів. Використання якісних матеріалів дає змогу підприємствам не лише підтримувати високий рівень продукції, а й успішно розширювати асортимент без втрати конкурентоспроможності.

Література.

1. Шпак, В.І. (2017). Поліграфія: книга редактора: навчальний посібник. К.: ДП «Експрес-об'ява».

2. Бізюк, А.В., & Грицеєнко, С.Д. (2022). Властивості термохромної фарби для оздоблення пакування. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Т. 1. (с. 18-19).

3. Григор'єв, О.В. (2022). Оцінка стану поліграфічного підприємства та можливості випуску на ньому додаткових видів продукції. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Інновації: монографія. (с. 185-210). Харків : ТОВ «Друкарня Мадрид».

4. Пушкар, О.І., Грабовський, Є.М., & Оленич, М.М.. (2019). Технології поліграфічного виробництва: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. ISBN 978-966-676-721-2.

5. Величко, О.М., Гавенко, С.Ф., & Золотухіна, К.І. (2016). Матеріали зі спеціальними властивостями: навч. посібник. Львів: УАД.